

Oponentský posudek na bakalářskou práci Henriho Klimenta

Bakalářská diplomní práce Henriho Klimenta má dvě součásti: část uměleckou „Tempus fugit“ pro smyčcový orchestr - a část teoretickou „Paralelizmus jako jeden z principov vedenia viachlasu“. V tomto posudku se budu nejdříve zabývat částí teoretickou.

„Paralelizmus jako jeden z principov vedenia viachlasu“

Práce se zabývá problematikou paralelismů jako jedním z druhů vedení horizontál v rámci vícehlasé kompoziční struktury a rovněž jako kompozičním prvkem v rámci skladatelského myšlení. Autor ve svých úvahách vychází z množiny období hudebního vývoje – od pravěku až po hudební současnost – s hlavním zřetelem k využití ve vlastní kompoziční tvorbě. Dotýká se jednotlivých koncepcí melodického a harmonického paralelismu v souvislostech s jejich zvukovou kvalitou a funkčním postavením v rámci hudební kompozice. Nezapomíná ani na historické zrcadlení připomínající tento fenomén v kompozicích jednotlivých vývojových etap. Těžiště práce spočívá, dle mého názoru, v kapitole páté „Integrácia principu paralelizmov vo vlastnej tvorbe“. Cenné a přínosné je pochopitelně i zacílení na kompoziční a interpretační praxi minulých století, reflektující metody práce s tímto druhem hudební matérie.

První kapitola uvádí a vymezuje základní druhy možných paralelismů: paralelizmus jako kontrapunktický postup, paralelizmus jako harmonická zvuková jednotka, série paralelismů a antiparalelizmus. V dalších kapitolách jsou jednotlivé druhy paralelismů blíže specifikovány.

Druhá kapitola paralelismy klasifikuje z hlediska strukturálních vlastností na základě následujících kritérií: A) podle počtu hlasů (paralelní intervaly, paralelní vícezvuky); B) podle výškového poměru hlasů (pohyb v konstantních intervalech – tzv. dokonalé paralelismy; nedokonalé paralelismy – pohyb v proměnných intervalech) C) podle orientace pohybu D) podle tónového terénu (diatonika, chromatika, celotónová stupnice, modalita apod.)

Třetí kapitola pojednává o charakteru paralelismů – rozeznává unisonové paralelismy, mixturové paralelismy, dále se zamýšlí nad harmonickým a též nad

polyfonickým charakterem paralelismů. Konstatuje též, že charakter některých paralelismů je nejednoznačný (ambivalentní) a zamýšlí se nad různými možnostmi přechodových tvarů.

Čtvrtá kapitola představuje exkurs do hudební historie a provádí čtenáře jednotlivými obdobími a jejich používáním paralelních jevů. Nejdříve zmiňuje pravěký a starověký monofonismus, dále se zabývá středověkou diafónií (organální typ, diskantový typ, gymelový typ), dále pokračuje přes vlivy tzv. nizozemských škol, období vokálního kontrapunktu, barokního kontrapunktu, dále uchopením této problematiky v období klasicismu, pokračuje epochou romantické chromaticizace, zabývá se novou perspektivou impresionismu, včetně výhledu do dalších etap vývoje.

Pátá kapitola předestírá jakým způsobem autor práce paralelismů ve své tvorbě využívá a čím jsou tyto postupy pro něj inspirativní. Rozlišuje zejména monofonické paralelismy, mixturové monofonické paralelismy a harmonické paralelismy. Uvádí je na příkladech ze své tvorby, včetně sdělení, jakým zdrojem inspirace v rámci jednotlivých skladeb jsou. Následuje krátké shrnutí celé problematiky (viz část **závěr**) a uvedení použité literatury.

Jak ze stručného nástinu obsahu jednotlivých kapitol vyplývá, zabývá se práce problematikou paralelismů velmi systematicky a seriózně. Je cenná zmapováním této problematiky, včetně sledování proměnné tváře těchto postupů v jednotlivých historických údobích. Práce je rovněž přínosná jako zdroj inspirativních “návodů”, jak lze tento strukturální fenomén skladatelsky využít. Domnívám se, že vznikla zajímavá publikace, která přináší poněkud jiný pohled na zkoumanou problematiku, než tomu obvykle bývá. Nevidí pouze stránku řemeslně technickou, ale především živou hudební strukturu, která dýchá svým životem a přináší nový typ sdělení. V tomto bodě spatřuji největší přínos práce. Přípomínky k textu nemám. Nanejvýš bych mohl konstatovat, že vzhledem k povaze a uchopení tématiky je stupeň subjektivnosti jednotlivých závěrů poněkud osobní. Autor si tuto věc uvědomuje a sám na ni poukazuje v závěru práce.

Umělecká součást bakalářské diplomové práce: **TEMPUS FUGIT**

– for string orchestra

Skladba **Tempus fugit – pro smyčcový orchestr** je kompozice zdařilá. Uplatňuje hudební materiál, který často aplikuje různé typy paralelismů – viz vlastní autorská analýza v teoretické části diplomové práce. Dá se říci, že skladba svědčí o dobré technické vybavenosti svého autora. Její zvuk je smyčcově sytý a dobře znějící. Využívá řadu rytmických detailů, které též z části mohou působit určité interpretační potíže. Mám na mysli např. 5/8 takt od písmene B partitury, který při nácviku provedení hráče sváděl ke swingovému pojetí (účastnil jsem se orchestrálních zkoušek v Plzni – tak to mohu potvrdit). Notace ve dvojnásobných notových hodnotách, tedy 5/4 s patřičně vyšším tempovým údajem, by patrně byla pro interprety z hlediska vizuálního vjemu příznivější. Skladba „Tempus Fugit“ je formálně dobře zvládnuta, je ve své stavbě zajímavá a udržuje posluchačovu pozornost. Notografická stránka partitury je na dobré úrovni a svědčí o plném zvládnutí této disciplíny.

Henri Kliment patřil po celou dobu svého bakalářského studia mezi velmi pracovitě a talentované studenty. Prokázal to rozsahem i kvalitou své práce. Svoji tvorbou i svými teoretickými úvahami se pohybuje v prostoru, který čerpá z tradice, avšak obohacuje ji o významné výrazové i technické prvky. Tento problém řeší vždy komplexně, logicky a invenčně. Jeho práce nepostrádají originalitu a tvůrčí odvahu. Svědčí o tom zejména jeho bakalářská práce „Tempus fugit“ pro smyčcový orchestr, která je zvládnuta s patřičným nadhledem a brilancí. V Henrim Klimentovi se postupně realizuje velmi slibná a talentovaná autorská osobnost, která zajisté má před sebou pozitivní vývojový prostor.

Jeho další studium, které plně doporučuji, zajisté v tvůrčí praxi přinese potvrzení tohoto očekávání.

Doporučuji statní zkušební komisi, aby předložený elaborát „Paralelizmus ako jeden z princípov vedenia viachlasu“ přijala jako teoretickou součást diplomové bakalářské práce a hodnotila ji jako nesporně splněný studijní úkol. **Navrhuji klasifikaci A.**

Rovněž navrhuji, aby bakalářská umělecká práce „Tempus fugit – for string orchestra“ byla přijata jako úspěšně splněný diplomní úkol. **Navrhuji hodnocení A.**